

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Н.В. Васюткіна

**УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ
ПІДПРИЄМСТВ:
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ**

Монографія

2014
Видавництво Ліра-К

УДК 005.93:629.73-043.86(477)

ББК 65.290-2:39.53(4Укр)

В 20

*Рекомендовано до видання рішенням вченої ради
Національного авіаційного університету
(Протокол № 7 від 18 червня 2014 р.)*

Рецензенти:

Погорелов Ю.С., д.е.н., доцент, професор кафедри менеджменту та економічної безпеки Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Луганськ)

Прохорова В.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та організації діяльності суб'єктів господарювання, Української інженерно-педагогічної академії (м. Харків)

Чухрай Н.І., д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту організацій Національного університету «Львівська політехніка» (м. Львів)

Васюткіна Н.В.

В 20 Управління сталим розвитком підприємств: теоретико-методологічний аспект: монографія. – Київ, Видавництво Ліра-К, 2014. – 334 с.

ISBN 978-966-2609-73-8

Монографія присвячена науково-теоретичним, методичним і практичним аспектам становлення та розвитку процесів управління сталого розвитку підприємств. В роботі розглянуті теоретичні основи управління сталим розвитком підприємства, визначено відповідні концептуальні підходи, які ґрунтуються на теоретичних розробках щодо забезпечення розвитку підприємства через управління його потенціалом на матеріальному, енергетичному та інформаційному рівнях. Досліджено особливості інституційного та господарського середовища в яких функціонують авіапідприємства в Україні та з'ясовано передумови необхідності їх сталого розвитку. Обґрунтовано методологічні підходи до побудови системи управління сталим розвитком авіапідприємств, в основу яких закладено холічний підхід, що базується на інтегративній взаємодії системи та механізму управління розвитком через поєднання базових підсистем стратегічного, корпоративного управління та забезпечуючих підсистем інформаційно-аналітичної і контрольної-адаптаційної, за рахунок такої взаємодії створюється підсистема динамічного управління потенціалом розвитку підприємства. Використовуючи методологічний підхід, запропоновано моделювання процесів управління потенціалом розвитку через встановлення форм і характеру функціональних взаємозв'язків у межах тріади «ресурси-компетенції-результати», як на одному рівні, так і між рівнями, а також із врахуванням наявних корегувальних впливів зовнішнього середовища. Розроблено комбінований структурно-критеріальний підхід адаптації до змін на основі адаптивного та онтогенетичного критерію, науково-методичний підхід до прогнозування потенціалу розвитку авіаційних підприємств в Україні.

Розрахована на науковців, викладачів, аспірантів, фахівців з управління та тих, хто цікавиться науково-теоретичними та практичними аспектами управління сталого розвитку підприємства.

ISBN 978-966-2609-73-8

УДК 005.93:629.73-043.86(477)

ББК 65.290-2:39.53(4Укр)

© Н.В.Васюткіна, 2014

© Видавництво Ліра-К, 2014

ЗМІСТ

	Вступ	5
РОЗДІЛ 1.	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ	9
1.1.	Процес еволюції категорії «підприємство»	9
1.2.	Трансформація концептуальних поглядів щодо управління підприємством	21
1.3.	Діалектична сутність формування сталого розвитку підприємств	41
1.4.	Теоретичні підходи управління сталим розвитком підприємства	58
РОЗДІЛ 2.	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ	74
2.1.	Моделі та теорії управління підприємствами	74
2.2.	Функціонування системи управління розвитком підприємств у взаємодії з елементами середовища	89
2.3.	Формування потенціалу розвитку підприємства через його особливості	104
2.4.	Теоретико-методичний підхід оцінювання потенціалу розвитку підприємства	114
РОЗДІЛ 3.	ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕДУМОВ НЕОБХІДНОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АВІАПІДПРИЄМСТВ	130
3.1.	Аналіз основних тенденцій змін інституційного середовища в Україні як передумова для сталого розвитку суб'єктів господарювання	130
3.2.	Особливості чинників розбудови авіаційної галузі України	148
3.3.	Оцінка потенціалу розвитку авіаперевізників: ключові вектори, узгодженість та збалансованість складових елементів	163
РОЗДІЛ 4.	МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПОБУДОВИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ АВІАПІДПРИЄМСТВ	182
4.1.	Холічний підхід до управління сталим розвитком авіапідприємств	182
4.2.	Формування системи управління сталим розвитком підприємств	197

4.3.	Побудова структурної взаємодії забезпечуючих підсистем підтримки сталого розвитку підприємства	209
РОЗДІЛ 5.	МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ АВІАПІДПРИЄМСТВ	223
5.1.	Побудова адаптації системи управління сталим розвитком авіапідприємств до змін	223
5.2.	Моделювання сталого розвитку підприємств в контексті формування його потенціалу розвитку	240
5.3.	Науково-методичний підхід до прогнозування потенціалу розвитку авіаційних підприємств в Україні	252
<i>ВИСНОВКИ</i>		271
<i>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ</i>		279
<i>ДОДАТКИ</i>		312